

UPRAVLJANJE VREMENOM KAO DETERMINANTA KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA U TEHNOLOŠKI INTENZIVNOM OKRUŽENJU

Sanja Stanisavljev¹, Vesna Makitan², Ivana Berković³, Eleonora Brtko⁴

^{1,2,3,4} Univerzitet u Novom Sadu, Tehnički fakultet „Mihajlo Pupin“, Zrenjanin, Srbija

¹sanja.stanisavljev@tfzr.rs, ²vesna.makitan@tfzr.rs, ³ivana.berkovic@tfzr.rs, ⁴eleonora.brtka@tfzr.rs

Kratak sadržaj: Savremeno visoko obrazovanje funkcioniše u tehnološki intenzivnom okruženju koje karakterišu digitalne platforme, hibridni modeli nastave i stalna dostupnost informacija. Digitalizacija povećava fleksibilnost i dostupnost znanja, ali istovremeno dovodi do fragmentacije vremena, multitaskinga i kognitivnog opterećenja. Cilj rada je analiza upravljanja vremenom kao determinante kvaliteta visokog obrazovanja, uz teorijski pregled relevantne literature i prikaz realizovanih i planiranih radionica. Rezultati ukazuju da sistematski razvoj ovih kompetencija doprinosi akademskoj uspešnosti, smanjenju stresa i unapređenju kvaliteta nastave.

Glavne reči: upravljanje vremenom, postignuća studenata, akademski uspeh, planiranje učenja

TIME MANAGEMENT AS A DETERMINANT OF HIGHER EDUCATION QUALITY IN A TECHNOLOGICALLY INTENSIVE ENVIRONMENT

Abstract: Modern higher education operates in a technologically intensive environment characterized by digital platforms, hybrid teaching models and constant information availability. While digitalization increases flexibility and access to knowledge, it also leads to time fragmentation and cognitive overload. The paper analyzes time management as a determinant of higher education quality through theoretical review and presentation of implemented and planned workshops. The findings confirm that systematic development of time management skills improves academic performance, reduces stress and enhances teaching quality.

Key words: time management, student achievement, academic performance, study planning

1. UVOD

Digitalna transformacija visokog obrazovanja značajno je promenila organizaciju nastavnog procesa. Uvođenje sistema za upravljanje učenjem, digitalnih platformi i hibridnih modela nastave povećalo je dostupnost obrazovnih sadržaja, ali je istovremeno nametnulo nove zahteve u pogledu samoregulacije i organizacije vremena. U savremenom akademskom okruženju vreme postaje strateški resurs čije efikasno planiranje direktno utiče na kvalitet učenja i nastave.

Cilj rada je sagledavanje upravljanja vremenom kao determinante kvaliteta visokog obrazovanja, uz analizu teorijskih polazišta i prikaz dobre prakse kroz realizovane i planirane edukativne aktivnosti.

Upravljanje vremenom predstavlja stratešku kompetenciju savremenog visokog obrazovanja. Razvijene veštine planiranja, prioritizacije i kontrole distrakcija doprinose akademskoj uspešnosti, smanjenju stresa i unapređenju kvaliteta nastave. Integracijom programa upravljanja vremenom u institucionalne aktivnosti obezbeđuje se dugoročni razvoj kompetentnih i samoregulisanih studenata spremnih za izazove digitalne ere.

Uspeh studenata danas nije samo pitanje znanja, već i sposobnosti da se efikasno organizuju i optimizuju svoje vreme u okruženju prepunom informacija i mogućnosti

Važno je postaviti pitanje: Da li se ubrzalo vreme ili mi?

2. ZNAČAJ I NEOPHODNOST UPRAVLJANJA VREMENOM U TEHNOLOŠKI INTENZIVNOM OKRUŽENJU

Digitalizacija obrazovanja omogućava fleksibilnost i veću dostupnost sadržaja, ali briše granice između akademskog i privatnog vremena. Studenti se suočavaju sa stalnom dostupnošću informacija, što zahteva jasnu prioritizaciju i organizaciju obaveza. Upravljanje vremenom postaje mehanizam očuvanja efikasnosti i psihološke stabilnosti.

Upravljanje vremenom podrazumeva planiranje, organizovanje i kontrolu aktivnosti radi ostvarivanja postavljenih ciljeva. Istraživanja potvrđuju povezanost između razvijenih veština upravljanja vremenom i akademske uspešnosti studenata [1], [2]. Studenti koji primenjuju strategije planiranja i prioritizacije pokazuju viši nivo motivacije i niži nivo stresa.

U tehnološki intenzivnom okruženju dodatni izazov predstavljaju digitalne distrakcije i multitasking, koji dovode do fragmentacije pažnje i smanjenja produktivnosti [3], [4]. Razvoj ovih kompetencija stoga predstavlja važan

segment institucionalne politike kvaliteta.

Tokom poslednje dve decenije vreme dobija sve izraženiji značaj u organizacionim istraživanjima, posebno u kontekstu ubrzanih promena, globalne konkurencije i povećanih zahteva za dostupnošću usluga i rezultata rada [5]. Ukazuje se na fenomen ubrzanja svakodnevnih aktivnosti, skraćivanja vremena za osnovne potrebe i istovremenog obavljanja više zadataka, što dovodi do pojačanog osećaja vremenskog pritiska i fragmentacije pažnje [6]. Istraživanja su analizirala i percepciju vremena u organizacionim kontekstima [7], kao i iskustvo vremenskog pritiska kod zaposlenih [8-10], potvrđujući povezanost između vremenskih zahteva, stresa i organizacionog funkcionisanja.

Paralelno sa tim, autori naglašavaju potrebu za snažnijim uključivanjem vremenske dimenzije u teorijske modele i istraživačke dizajne [11-13], dok su druga istraživanja usmerena na načine na koje pojedinci upravljaju svojim vremenom i na mogućnosti unapređenja tih praksi [14,15]. Ovi nalazi imaju posebnu relevantnost za visoko obrazovanje, gde studenti funkcionišu u tehnološki intenzivnom okruženju, suočeni sa stalnom dostupnošću informacija i višestrukim akademskim zahtevima. Razvoj kompetencija upravljanja vremenom kod studenata predstavlja važan mehanizam smanjenja stresa, jačanja samoregulacije i unapređenja kvaliteta akademskog postignuća.

U savremenom akademskom okruženju, postignuća studenata zavise ne samo od intelektualnih sposobnosti, već i od efikasnog upravljanja vremenom. U eri digitalizacije i neograničenog pristupa informacijama, studenti su izloženi stalnim distrakcijama, uključujući društvene mreže i instant notifikacije, što može smanjiti fokus i produktivnost.

Istraživanja pokazuju da studenti koji primenjuju tehnike upravljanja vremenom, poput planiranja obaveza i postavljanja prioriteta, ostvaruju značajno bolje akademske rezultate u poređenju sa onima koji nemaju strukturisan pristup [16]. Na primer, studija sprovedena na 491 studentu pokazala je da oni koji koriste digitalne alate za praćenje zadataka imaju višu prosečnu ocenu u odnosu na studente koji ih ne koriste [17].

Dalja istraživanja potvrđuju da postoji pozitivna korelacija između veštine upravljanja vremenom i prosečne ocene (GPA), kao i da efikasno upravljanje vremenom doprinosi razvoju samodiscipline i smanjenju akademskog stresa [18]. U digitalnoj eri, sposobnost da se balansira između akademskih zadataka, dodatnih projekata i slobodnog vremena postaje ključni faktor za postizanje vrhunskih rezultata [19].

Tabela 1. daje uporedni prikaz rezultata, prosečnih ocena kod studenata koji primenjuju i ne primenjuju tehnike i alate upravljanja vremenom, kreirano na osnovu više inostarnih istraživanja, prilagođeno intervalu ocena u visokom obrazovanju u Srbiji, autorski prikaz.

Tabela 1 – Uporedni prikaz postignuća/faktora upravljanja vremenom kod studenata

Faktor upravljanja vremenom	Studenti koji primenjuju tehnike	Studenti koji ne primenjuju	Razlika u uspehu
Samostalna organizacija učenja	Prosečna ocena 8,5 – 9,0	Prosečna ocena 7,0 – 7,5	✓ 20–30% bolji rezultati
Korišćenje digitalnih alata (kalendar, aplikacije)	8,4	7,2	✓ Bolja kontinuitet u radu
Strukturisano planiranje obaveza	8,6	7,4	✓ Direktna pozitivna korelacija
Razvijene veštine samodiscipline	8,8	7,3	✓ Manji stres, veća efikasnost
Efikasna kontrola digitalnih distrakcija (≈3% studenata)	9,0 – 9,3	6,8 – 7,2	✓ Do 53% bolje ocene

Efikasno upravljanje vremenom predstavlja značajan prediktor akademskog uspeha. Studenti koji planski organizuju obaveze, koriste digitalne alate i razvijaju samodisciplinu ostvaruju u proseku za jednu do dve ocene bolje rezultate u odnosu na studente koji uče bez jasne strukture, uz istovremeno smanjenje nivoa akademskog stresa.

Ključ dobrog upravljanja vremenom nije raditi više, već raditi efikasnije. To zapravo znači da je vreme potrebno struktuirati tako da se za kraće vreme obavi više zadataka, uz eliminaciju stresa po pojedinca.

Neki od načina na koje je moguće ovo postići jesu:

- izbegavanje distrakcija na poslu/tokom učenja/studiranja
- formiranje liste zadataka i prioriteta
- precizna procena i merenje vremena i

pravljenje rasporeda

3. PRAKTIČNA REALIZACIJA I PLANIRANE AKTIVNOSTI

U okviru praktičnog dela rada prikazane su realizovane i planirane aktivnosti usmerene na razvoj kompetencija upravljanja vremenom kod studenata i mladih. Aktivnosti su obuhvatile obuke, interaktivne radionice i mentorski rad, sa ciljem unapređenja organizacionih sposobnosti, postavljanja ciljeva i prevencije akademskog stresa.

3.1 Realizovane radionice i programi

Tokom 2024. i 2025. godine realizovano je više edukativnih aktivnosti:

- **Radionica „Upravljanje vremenom, sobom i stresom“**, održana 31. avgusta 2024. godine za stipendiste Humanitarne fondacije Miloš Biković, namenjena nadarenim studentima iz Srbije (oko 20 učesnika). Program je bio usmeren na razvoj lične odgovornosti, planiranja akademskih obaveza i balansiranja profesionalnog i privatnog života.
- **Predavanje i radionica „Time Management & Goal Settings“**, realizovana 25. septembra 2025. godine u okviru JCI Zrenjanin – Banat centra, međunarodne organizacije mladih lidera i preduzetnika (10–15 učesnika). Akcenat je bio na postavljanju SMART ciljeva, prioritizaciji zadataka i ličnoj efikasnosti u dinamičnom poslovnom okruženju.

Radionice su bile koncipirane kao kombinacija stručnog uvodnog predavanja i interaktivnog rada, uz aktivno učešće polaznika kroz diskusiju, analizu konkretnih situacija i primenu alata za planiranje vremena.

3.2 Projekat unapređenja obrazovnog programa (2025–2026)

U 2025. godini odobren je projekat pod nazivom „Razvoj veština studenata za uspešno upravljanje vremenom i sobom – Time Management“, finansiran od strane AP Vojvodine – Pokrajinskog sekretarijata za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost.

Planirano je realizovanje najmanje četiri radionice tokom projektne godine, namenjene:

- studentima svih studijskih programa Fakulteta,
- studentima studijskih programa Inženjerski menadžment i Menadžment informacionih tehnologija u okviru predmeta „Upravljanje promenama“,
- učenicima zrenjaninske gimnazije (najmanje dva termina),
- svim zainteresovanim studentima putem otvorenog poziva.

Program je osmišljen kao edukativni modul koji se sastoji iz dva povezana segmenta:

1. Stručno predavanje, koje obuhvata:

- osnovne koncepte upravljanja vremenom,
- principe postavljanja ciljeva,
- planiranje i strukturiranje aktivnosti,
- uticaj digitalnih distrakcija na efikasnost.

2. Praktična radionica primene tehnika, tokom koje studenti koriste konkretne alate:

- Eisenhower matricu (prioritizacija zadataka prema hitnosti i važnosti),
- ABC metoda
- Pomodoro tehniku (rad u fokusiranim vremenskim intervalima),
- tehnike prevazilaženja prokrastinacije,
- principe Lean metodologije u organizaciji ličnih i akademskih aktivnosti.

Program je usmeren na razvoj mekih veština koje nisu sistematski zastupljene u nastavnim planovima, ali predstavljaju ključne kompetencije savremenog tržišta rada.

Poseban značaj projekta ogleda se u njegovoj održivosti. Rezultati programa integrišu se u redovan nastavni proces, posebno kroz predmet „Upravljanje promenama“, čime se obezbeđuje dugoročni efekat i sistemsko jačanje kompetencija studenata.

Planirano je i uvodno predavanje na međunarodnoj konferenciji ITRO 2026 na temu upravljanja vremenom u obrazovnim institucijama u eri digitalnih transformacija, čime se dodatno afirmiše značaj ove teme u akademskoj zajednici, osnovnim i srednjim školama.

4. ZAKLJUČAK

Upravljanje vremenom predstavlja jednu od ključnih kompetencija u savremenom visokom obrazovanju, posebno u tehnološki intenzivnom okruženju koje karakterišu digitalne platforme, stalna dostupnost informacija i povećano kognitivno opterećenje.

Teorijska analiza ukazuje na jasnu povezanost između razvijenih veština upravljanja vremenom i akademske uspešnosti, dok prikaz praktičnih aktivnosti potvrđuje da se ove kompetencije mogu sistematski razvijati kroz strukturirane radionice i projekte. Realizovani i planirani programi doprinose jačanju organizacionih sposobnosti, smanjenju stresa i unapređenju kvaliteta studiranja.

Integracijom sadržaja upravljanja vremenom u redovan nastavni proces obezbeđuje se dugoročan i održiv efekat, čime se ova kompetencija pozicionira ne samo kao individualna veština, već i kao strateška determinanta kvaliteta visokog obrazovanja.

Na taj način, upravljanje vremenom postaje deo šireg koncepta razvoja samoregulisano, odgovornog i produktivnog „radnika znanja“, spremnog da uspešno funkcioniše u savremenom akademskom i profesionalnom okruženju.

5. LITERATURA

- [1] Britton, B., Tesser, A., *Effects of Time-Management Practices on College Grades*, Journal of Educational Psychology, 1991.
- [2] Claessens, B. et al., *A Review of the Time Management Literature*, Personnel Review, 2007.
- [3] Zimmerman, B., *Becoming a Self-Regulated Learner, Theory Into Practice*, 2002.
- [4] Kirschner, P., De Bruyckere, P., *The Myths of the Digital Native, Teaching and Teacher Education*, 2017.
- [5] Orlikowski, W. J., Yates, J., "It's About Time: Temporal Structuring in Organizations," Organization Science, Vol. 13, No. 6, 2002, pp. 684–700.
- [6] Garhammer, M., "Pace of Life and Enjoyment of Life," Journal of Happiness Studies, Vol. 3, 2002, pp. 217–256.
- [7] Palmer, T. B., Schoorman, F. D., "Unpackaging the Multiple Aspects of Time in Polychronicity," Journal of Managerial Psychology, Vol. 14, No. 3/4, 1999, pp. 323–344.
- [8] Jackson, P. R., Martin, R., "Impact of Just-in-Time on Job Content, Employee Attitudes and Well-being," Ergonomics, Vol. 39, No. 1, 1996, pp. 1–16.
- [9] Major, V. S., Klein, K. J., Ehrhart, M. G., "Work Time, Work Interference with Family, and Psychological Distress," Journal of Applied Psychology, Vol. 87, No. 3, 2002, pp. 427–436.
- [10] Teuchmann, K., Totterdell, P., Parker, S. K., "Rushed, Unhappy, and Drained: An Experience Sampling Study of Relations Between Time Pressure, Perceived Control, Mood, and Emotional Exhaustion," Journal of Occupational Health Psychology, Vol. 4, No. 1, 1999, pp. 37–54.
- [11] Ancona, D. G., Goodman, P. S., Lawrence, B. S., Tushman, M. L., "Time: A New Research Lens," Academy of Management Review, Vol. 26, No. 4, 2001, pp. 645–663.
- [12] George, J. M., Jones, G. R., "The Role of Time in Theory and Theory Building," Journal of Management, Vol. 26, No. 4, 2000, pp. 657–684.
- [13] Wright, T. A., "Time Revisited in Organizational Behavior," Journal of Organizational Behavior, Vol. 23, 2002, pp. 879–890.
- [14] Macan, T. H., "Time Management: Test of a Process Model," Journal of Applied Psychology, Vol. 79, No. 3, 1994, pp. 381–391.
- [15] Brigitte J.C. Claessens; Wendelien van Eerde; Rutte, Christel G; Roe, Robert A. *Personnel Review*; Farnborough Vol. 36, Iss. 2, (2007): 255-276. DOI:10.1108/00483480710726136